

DE PLATE

V.Z.W.

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEMKRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE.

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3394 en nr. 3395, de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 1989 nr. N 13422.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

JAARGANG 22
Nr. 4
MAAND april 1993

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

A. VAN ISEGHEM
IJzerstraat 1
8400 OOSTENDE

PENNINGMEESTER

J.P. FALISE
H. Serruyslaan 78/19
8400 OOSTENDE

SECRETARIS

J.B. DREESEN
Rode Kruisstraat 4
8400 OOSTENDE

REKENING

750-9109554-54 of
000-0788241-19

IN DIT NUMMER

- blz. 103 : E. LIETARD : Oostendse numismatiek
- blz. 106 : A. SWYNGEDAUF : Ostendiana.
- blz. 108 : J. B. DREESEN. Zonnewijzers in West-Vlaanderen - II.
Zonnewijzers rond Oostende.
- blz. 112 : D. FARASYN : Scheld en vloekwoorden in vroegere
tijden.
- blz. 113.: K. VERWAERDE : Jeugdsentiment.
- blz. 115 : N. HOSTYN : Carlos Loontjens, stadsbibliothecaris,
stadsarchivaris en stadsconservator tijdens het
interbellum.
- blz. 117 : J. B. DREESEN : De Lustige Zigomars.
J. P. FALISE : De uitspraak van het Oostends dialect.
- blz. 119 : I. VAN HYFTE : Veiligheid versus klantenbinding.
- blz. 120 : A. SMISSAERT (+) : Oostende tijdens de Eerste
Wereldoorlog (30).

TEKST OVERNAME STEEDS TOEGELATEN

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage
een bronvermelding hoort

OPGELET

Het bezoek aan het Duinenkerkje op zaterdag 3 april begint stipt om 14 uur i.p.v. om 14u30, zoals eerst aangekondigd.

Wij verwachten U om 13u45 voor de ingang van de kerk

De rondleiding gebeurt door E.H. DONNAY, kapelaan van de kerk.

APRIL ACTIVITEIT

De Oostendse Heemkring "De Plate" heeft de eer en het genoegen zijn leden en andere belangstellenden uit te nodigen tot een avondvoordracht met documentatiemateriaal die doorgaat op

donderdag 29 april 1993 om 20u30

in de Conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. Colensstraat 5.

Onderwerp : DE HOLLE COMPAGNIE

Smokkel en legale handel onder Zuidnederlandse vlag in Bengalen ca. 1720-1744

Spreker : de heer Jan PARMENTIER, Licentiaat Geschiedenis en zelfstandig medewerker aan het Seminarie voor Koloniale en Overzeese Geschiedenis (RUG)

De heer PARMENTIER kennen we sedert verschillende jaren als de spreker die de leden van onze Kring op een gedegen wijze inwijdt tot de Oostendse Maritieme Geschiedenis. Hij is ook de man die onze Oostendse Maritieme Geschiedenis tot ver over de grenzen uitdraagt. Getuige hiervan de vele bijdragen in het Nederlands, Engels en het Deens die in de diverse tijdschriften van hem verschenen.

In de 18e eeuw was Bengalen het voornaamste economische handelsgebied voor Europeanen in Azië. De stabiele politieke situatie tot ± 1740 droeg hier zeker toe bij. De exportprodukten waren goedkoop en gevarieerd, met als belangrijkste textiel (katoen en zijde), salpeter en rijst. Aanvankelijk werd de handel in Bengalen gedomineerd door de Noordnederlandse Verenigde Oostindische Compagnie (VOC) en de Engelse East India Company (EIC). Deze waren dan ook niet erg gelukkig met de komst van de Zuidnederlandse Compagnie van Oostende. Tussen 1727 en 1730 stelden ze alles in het werk - en met succes uiteindelijk - om de Zuidnederlandse handel te fnuiken. De Oostendse Compagnie werd opgedoekt, maar de in 1727 opgerichte factorij Banquibazar in de Gangesdelta bleef nog een kleine vijftien jaar bestaan.

Jan PARMENTIER bespreekt de tot nu toe onbekend gebleven geschiedenis van deze kleine kolonie. De rode draad in zijn betoog vormt de levensloop van de Oostendse gouverneur van Banquibazar, François de Schonamille. Samen met een aantal andere Zuidnederlanders nam hij deel in de particuliere "country"-trade of intra-Aziatische handel, opgericht door de Franse gouverneur Dupleix. Ook verzorgde hij op commissie ladingen voor Zweedse, Deense en Portugese schepen.

Vanaf 1740 floreerde de eigen handel minder goed onder andere door natuurrampen en opstanden van de Marathas. Enkele Engelse contactpersonen van De Schonamille werden door de EIC ontslagen. De inlandse overheid eiste ontruiming van Banguibazar onder het voorwendsel dat De Schonamille de Marathas steunde. Deze ging de strijd met de inlandse overheid aan, maar moest na enige maanden vluchten naar Birma. Daar sneuvelde hij korte tijd later.

Zoals U kunt zien eens te meer een onderwerp dat de moeite waard is en dat U als Oostendse geschiedenisfan niet moogt missen. Zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos ook voor niet leden. Men zegge het voort.

J.B. DREESEN

OOSTENDSE NUMISMATIEK

door Edwin LIETARD

ÉÉN VOOR ALLEN, ALLEN VOOR ÉÉN 1908

Deze Samenwerkende Maatschappij werd gesticht te Oostende op 6 november 1892 en ging door wanbeheer (niet concurrentieel genoeg met grootwarenhuizen) failliet in 1981.

Deze maatschappij was vooral gekend bij de Oostendse bevolking onder de benaming "COO" of "S.E.O. Spaarzaamheid - Economie Oostende".

Bij haar stichting nam ze de leuze "ÉÉN VOOR ALLEN, ALLEN VOOR ÉÉN" aan. Haar maatschappelijke zetel was gelegen in de Romestraat 11 te Oostende.

In de loop van haar 89 jarig bestaan gaf deze maatschappij ook jetons uit, namelijk voor de aankoop van brood, melk en bier. Zij had diverse winkels te Oostende en omstreken.

Op 27 september 1908 werd, bij een officiële ontvangst op het stadhuis, door Burgemeester Alf. PIETERS het vaandel overhandigd aan het bestuur van de S.E.O.

Deze vaandelinhuldiging ging gepaard met feestelijkheden en de uitreiking van de hieronder afgebeelde medaille, die aan alle aanwezige personaliteiten en voltallig bestuur werd geschonken.

MEDAILLE IN VERGULD BRONS ϕ 50 mm MET BOL EN RING

- R. OSTENDE
Gekroond wapenschild van Oostende boven de boeg van een boot met 2 roeispanten en palmtakken.
- V. 2 lauwertakken in kransvorm met middenin een tekst verdeeld over een rondschrift in 3 lijnen.
* ÉÉN VOOR ALLEN, ALLEN VOOR ÉÉN * . 1908 .
INHULDIGING/ VAN HET/ VAANDEL

STOKERSBOND ZEEWEZEN 1908

In 1896 werd te Oostende een maatschappij tot het leven geroepen die de stokers van het Zeewezen verenigde en hun rechten verdedigde;

Deze bond groepeerde de stokers van de verschillende Staatspakketboten en andere Staatsschepen die Oostende als thuishaven hadden.

Bij haar stichting nam deze Stokersbond de leuze "ONDERSTEUNT ELKANDER" aan.

Op 27 september 1908 werd er bij een officiële ontvangst op het stadhuis, door burgemeester Alf. PIETERS het vaandel overhandigd aan het bestuur van de stokersbond en dit in aanwezigheid van het Schepencollege en de personaliteiten van het Zeewezen.

Door het bestuur van het Zeewezen werd de hieronder afgebeelde medaille geslagen, die aan de vooraanstaande leden van het bestuur van de stokersbond werd geschonken.

MEDAILLE IN VERGULD BRONS ϕ 51 mm MET BOL EN RING

- R. Gekroond wapenschild van België met mantel.
- V. 2 lauwertakken in kransvorm met bovenaan een ster en in het midden een tekst verdeeld in een rondschrift en 6 lijnen :
 * STOKERSBOND ONDERSTEUNT ELKANDER ZEEWEZEN *
 OOSTENDE/ INHULDIGING/ VAN HET/ * VAANDEL */ 27 SEPT/ 1908

MACHINISTEN EN STOKERS 1909

De vereniging van de machinisten en stokers van de Maatschappij der Belgische Spoorwegen, Sectie Oostende werd in het leven geroepen in 1906

Bij haar oprichting kreeg deze maatschappij de benaming van "VEREENIGDE MACHINISTEN EN STOKERS".

Op 18 juli 1909 werden verschillende vaandels van deze vereniging ingehuldigd te Oostende.

Op het programma stond eveneens een officiële ontvangst op het stadhuis, waar burgemeester Alf. PIETERS en het Schepencollege hulde brachten aan de vereniging.

Ter dezer gelegenheid werd er door de maatschappij een medaille uitgegeven en geschonken aan de leden van de vereniging.

1900 MEDAILLE VERGULD BRONS ϕ 50 mm MET BRELOK, KROON EN RING

R. LEOPOLD II KONING DER BELGEN

Buste van de koning links gericht.

V. 2 lauwertakken in kransvorm met middenin een tekst verdeeld over 9 lijnen :

GEDENKENIS/ DER/ INHULDIGING/ DES VAANDELS DER/ VEREENIGG/ VAN
MACHINN/ EN/ STOKERS 18.7.09

NEERINGDOENERSBOND - VUURTOREN 1910

Deze vereniging werd in het leven geroepen in 1905 te Oostende en kreeg bij haar stichting de benaming "NEERINGDOENERSBOND - VUURTOREN".

Deze bond groepeerde een groot gedeelte van de neringsdoeners (winkeliers, caféuitbaters en andere zelfstandigen) van de VUURTORENWIJK te Oostende.

In 1910 werd in de schoot van deze vereniging feest gevierd ter gelegenheid van de inhuldiging van hun vaandel.

Deze inhuldiging ging gepaard met een officiële ontvangst op het stadhuis, waar het bestuur en de vooraanstaande leden van deze bond door burgemeester Alfons PIETERS werden gehuldigd.

Om deze feestelijkheden nog meer luister bij te zetten werd er door het bestuur besloten tot het slaan van een medaille die aan de aangesloten leden werd aangeboden.

MEDAILLE IN VERGULD BRONS ϕ 51 mm MET BOL EN RING

R. Een vrouw met een tak in de hand en staande op een balkon en dit boven een stad met vlaggen en vaandels.

V.2 lauwertakken in kransvorm met middenin een tekst verdeeld over 3 lijnen :

VAANDELFEEST NEERINGDOENERSBOND/ OOSTENDE - VUURTOREN/ 1910

OSTENDIANA

door A. SWYNGEDAuw
m.m.v. E. SMISSAERT

CASIER, Herveé.

De boom van stilte draagt vruchten van vrede. Gebundelde gedichten.

CATALOGUS.

15 jaar (1978-1992) nationale beeldhouwerswedstrijden, georganiseerd door "August Vermeylenfonds" Oostende.

FRANCOIS, Luc.

De vele gezichten van de nieuwste geschiedenis.

LAUREYS, Dirk.

Archeologische vondsten in Aartrijke.

LEGRAND, Francine-Claire.

Léon Spilliaert (1881-1946).

MC CRAE, John.

"In Flanders Fields" : het verhaal van John Mc Crae, zijn gedicht en de klaproos.

MASEREEL, Frans.

Mijn getijdenboek : 165 houtsneden van Frans Masereel.

SMISSAERT, Emiel.

Het zeewetenschappelijk onderzoek te Oostende (1843-tot op heden) een terugblik : tentoonstellingscatalogus en historiek.

VANALDERWEIRELD, Marcel.

Oostende, de memoires van een stad.

OSTENDE.

Ostende, reine des plages : portique du solarium (brochure éd. à l'occasion de l'Exposition Internationale de l'Eau tenue à Liège en juillet-août 1939).

VANNESTE, Olivier.

Rampenplannen in West-Vlaanderen : rede.

CATALOGUS.

Ensor-Margritte : 150 meesterwerken van de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België.

CATALOGUS.

James de Coninck : catalogus werk van de kunstschilder.

CATALOGUS.

Oostendse kunstenaars nu : 21 actuele beeldende kunstenaars uit Oostende : tentoonstelling te Maastricht.

CONSTANDT, Marc.

Op zoek naar "monumenten" tussen zeedijk en hinterland te Middelkerke : kerk Leffinge, Dronkenput, Spermaliehoeve, hotel "Rotonde".

CONSTANDT, Marc.

De tram te Westende : over het verleden van een populair vervoermiddel : tentoonstelling te Westende.

DURIBREUX, Gaston.

Toen keerde de wind.

LIETARD, Edwin.

Oostendse medailles in het Openbaar Onderwijs : brochure.

MATTELAER, Eugène.

Als 't Gemeen u roept, verzorg het als uw eigen : 40 jaar politieke inzet te Knokke (1946-1970) en te Knokke-Heist (1970-1991).

MESTDAGH, Hans.

Mannekensvere : dissertatie.

BALLEGEER, Johan.

Drie eeuwen Kapel van Ter-Doest : 1687-1987.

ZONNEWIJZERS IN WEST-VLAANDEREN II
ZONNEWIJZERS ROND OOSTENDE

door J.B. DREESEN

Zie ook De Plate jg. 20 nr. 3 maart 1991 blz. 101 e.v.

De belangstelling voor de zonnepijlers neemt de laatste tijd weer toe. In Duitsland, Engeland, Frankrijk, Nederland en Spanje zijn verenigingen van mensen die zich ermee bezig houden. Zo werd in Nederland in 1978 "De Zonnepijlerskring" opgericht. De vereniging telt meer dan honderd leden waaronder enkele Belgen. In de afgelopen 15 jaar (20 maart 93 vierden ze hun 15de verjaardag) schreven deze leden hun ideeën neer in 49 nummers van een eigen tijdschrift dat elkens om en bij de 50 bladzijden tekst en tekeningen bevat, goed voor ongeveer 2.500 bladzijden.

In deze "Zonnepijlerskring" is een aanzienlijke kennis vertegenwoordigd. Zowel op praktisch gebied wat betreft het maken en restaureren van zonnepijlers, als op theoretisch gebied wat betreft de historie van de zonnepijlers en de constructie van nieuwe types.

Zonnepijlerskunde (GNOMONICA) is in onze tijd wellicht niet meer zo'n nuttige wetenschap als vroeger, maar ze is even zinvol als weleer. Ze is springlevend en creatief en ze behandelt daarbij een zeer belangrijk aspect van de VOLKS- en HEEMKUNDE.

Het ligt dan ook in onze bedoeling met deze reeks een zo compleet mogelijke inventaris te maken van de nog bestaande zonnepijlers in West-Vlaanderen. In 1991 publiceerden we in ons tijdschrift een reeks van een viertal zonnepijlers die nog steeds in Oostende te zien zijn. In deze tweede bijdrage gaan we even kijken in het onmiddellijke nabuurschap van Oostende.

Eerst even een algemene inleiding, voornamelijk in verband met de gebruikte terminologie.

De eenvoudigste zonnepijler is ongetwijfeld de schaduw van het menselijk lichaam. Hiervan geeft de oude Griekse literatuur ons een aantal voorbeelden: zo zegt onder andere ARISTOPHANES (ca. 400 jaar voor J.C.) "Kom eten wanneer uw schaduw tienmaal de lengte van uw voet bedraagt.

Het principe bleef nog doorwegen tot in deze eeuw. Zo herinner ik me nog dat vlak voor W.O. II de koewachters en de herders in onze streken hun stok of staf in de grond staken en op basis van de schaduwlengte het benaderende uur bepaalden. Niet iedereen droeg op dat ogenblik een polshorloge.

Grieken en Romeinen bepaalden hun tijdmeting op PUNTZONNEWIJZERS. Op een halve holle bol tekenden zij een netwerk dat bestond uit de DADBOGEN van de zon en de UURLIJNEN en hingen in het middelpunt een KRAAL. De schaduw van de kraal op het netwerk gaf datum en tijd. De Romeinse keizer AUGUSTINUS ging nog een stap verder. Op het Marsveld in Rome liet hij een gigantische zonnepijler construeren. Hij liet op het plein een netwerk tekenen en plaatste de kraal, onder vorm van een bol, op een 30 meter hoge obelisk.

Het was een openbare zonnewijzer. Een deel van dit netwerk werd in 1980 door prof. E. BUCHNER opgegraven.

De staande mens die een schaduw afwerpt, de stok van de koewachter en de obelisk van keizer AUGUSTINUS noemt men een GNOMON vandaar GNOMONICA = Zonnewijzerkunde.

Vrijwel alle zonnewijzers die in onze streken aan gebouwen, in tuinen of plantsoenen voorkomen zijn POOLSTIJLZONNEWIJZERS. Het uiterlijk van Poolstijlzonnepijzers kan sterk variëren. Van de vlakke muur- of tafelpijzers (VERTICALE of HORIZONTALE ZONNEWIJZERS) tot de hoepelsferen (EQUATORIALE ZONNEWIJZERS). Het gemeenschappelijk kenmerk is dat ze allemaal een STIJL (van het latijnse STYLUS, een schaduwwerpde draad of staaf) hebben die evenwijdig loopt met de AARDAS of anders gezegd die naar de HEMELPOOL (bij benadering de POOLSTER) wijst.

Op onze kust moet de POOLSTIJL een hoek van ongeveer 51 graden met het horizontaal vlak maken en bovendien in het NOORD-ZUIDVLAK liggen. Dan is hij precies op de hemelpool gericht. Is dit niet het geval dan is hij verkeerd opgesteld en wordt de tijd niet juist aangegeven.

De poolstijlzonnepijzer is, in Europa, een betrekkelijk moderne uitvinding uit het begin van de 15de eeuw. Volgens diverse bronnen zou hij echter reeds voor 1372 in de Arabische wereld bekend zijn geweest. De eerste publicatie over poolstijlzonnepijzers is uit 1431, geschreven door Nicolaus VAN HEYBACH uit Erfurt. De verspreiding van het nieuwe instrument in Europa ging snel; rond 1475 vinden we in alle grote steden poolstijlzonnepijzers aan openbare gebouwen.

De burgers in die tijd keken niet op de zonnepijzer aan de kerkmuur om te weten hoe laat het was. Dat deed men op de torenklok. Raderuurwerken waren reeds voor 1400 algemeen verbreid en een zonnepijzer diende om de torenklok gelijk te zetten met de zon. Dat was nodig omdat die raderuurwerken onnauwkeurig liepen, maar ook omdat ze onmogelijk gelijk konden lopen met de zon. De zon loopt namelijk niet gelijkmatig langs de hemel zoals we verderop nog zullen zien.

De meeste mensen vergelijken de aflezing van een zonnepijzer met de tijd op hun polshorloge, en komen dan tot de vaststelling dat dit niet klopt. Om tot een vergelijking te komen dient men eerst en vooral rekening te houden met het feit dat de zonnepijzer de ZONNE- of WARE TIJD geeft van de meridiaan van de plaats waar hij staat. Onze uurwerken geven de MIDDELBARE TIJD van de Midden-Europese meridiaan.

Om de aanduiding van de zonnepijzer te vergelijken met die van een uurwerk zijn er drie correcties nodig.

De eerste correctie is die voor het lengteverschil tussen bv. Oostende en de meridiaan van Greenwich (ook wel de eerste meridiaan genoemd. Oostende ligt bijna 3 graden ten oosten van Greenwich. 3 graden in lengte is 12 minuten in tijd. De zon passeert dus 12 minuten vroeger door onze meridiaan dan die van Greenwich. Als onze zonnepijzer in Oostende 12 uur aanduidt is het 12u48 zonne- of ware tijd in Greenwich.

Deze correctie verandert niet en is altijd aftrekbaar.

De tweede correctie is deze voor het verschil tussen MIDDELBARE TIJD (de tijd van ons uurwerk) en de WARE TIJD (de tijd van de zonnewijzer). De snelheid van de aarde op haar ellipsvormige baan rond de zon is niet gelijkmatig. De tweede wet van KEPLER, de zogenaamde "wet der perken" zegt dat : "De voerstraal zonplaneet beschrijft in gelijke tijden gelijke oppervlakten". In praktijk wil dit zeggen dat de aarde op sommige plaatsen van de ellips vlugger is en op andere weer trager.

Om reden hiervan is men verplicht geweest voor onze uurwerken een middelbare tijd in te voeren. Het is niet doenlijk een uurwerk te maken dat in al die verschillen in snelheid voorziet.

Het verschil tussen de middelbare tijd (die van uurwerk) en de ware- of zonnetijd (die van de zonnetijd) noemen we de TIJDSVEREFFENING.

De tijdsvereffening varieert in de loop van het jaar van + 15 minuten half januari naar 0 ' half april om half mei aan - 4 ' te staan. Half juni staat hij weer aan 0 ', einde juli aan + 5 ', einde augustus weer aan 0 ', begin november aan - 16 ' en einde december weer terug 0 ', waarna de cyclus herbegint.

De + waarde is op te tellen bij de zonnetijd, een - waarde af te trekken.

De derde correctie is deze voor de tijdzone. Ondanks het feit dat we dichterbij de meridiaan van Greenwich liggen dan die van Midden-Europa gebruiken we, om redenen van praktische aard, Middel-Europese tijd (M.E.T.) die een uur verschilt met de Greenwichtijd (G.M.T.).

Vermits de Midden-Europese meridiaan ten oosten van ons ligt zal het daar later zijn dan bij ons. Het verschil tussen de twee meridianen is 15 ° of 1 uur in tijd. Er is dus een uur op te tellen bij de reeds verbeterde aflezing van de zonnewijzer.

Van maart-april tot september gebruiken we, om redenen van energiebesparing, het zg. ZOMERUUR dat twee uur verschilt met de zonnetijd. In die periode is er dus twee uren bij te tellen.

PRAKTISCH GEBEURT DE AFLEZING ALS VOLGT :

- neem de zonnetijd zoals af te lezen is op de zonnewijzer
- het lengteverschil van 12 minuten (voor Oostende en omgeving).
- plus of min de tijdsverheffing volgens de periode van het jaar.
- plus een uur (wintertijd) of twee uur (zomertijd).

Het resultaat is gelijk aan de tijd van uw uurwerk, ofte middelbare tijd, op het ogenblik van de aflezing.

Na deze inleiding gaan we over voor een een korte beschrijving van de vier zonnewijzers op de fotobladzijde.

Ons eerste exemplaar is een poolstijlzonnewijzer (verticaal type) die op de gevel prijkt van de hofstede DE ZONNEWIJZER in Snaaskerke 64, vroeger Gistelstraat 35 en nog vroeger Molenhoek. De uitbater van de hofstede is de heer Lucien VERDIEVELE. De zonnewijzer werd omstreeks 1972 door de uitbater zelf gemaakt en geplaatst, nadat hij hierover een uitzending op TV had gezien. Het was een programma van de BRT. De hoeve dateert van 1870 en dhr. VERDIEVELE kon niet zeggen of er vroeger een zonnewijzer op stond. De zonnewijzer is bij benadering ENE-WSW gericht en draagt als spreuk "Ik tel enkel heldere uren".

Het tweede exemplaar is ook een poolstijlzonnewijzer (verticaal type) die echter uitsluitend de voormiddaguren aanduidt. Hij staat

ZONNEWIJZERS IN WEST-VLAANDEREN II

In de omgeving van Oostende

Poolstijlzonnewijzer
van het verticale type
op de boerderij van die naam
te Snaaskerke

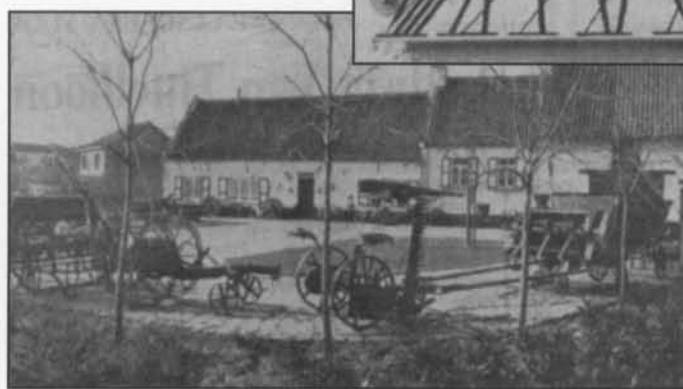
Poolstijlzonnewijzer
van het verticale type
op het hof "Ter Blauwe Sluize"
te Bredene-Zuid-Oostwijk

Poolstijlzonnewijzer
van het equatoriale type
Sluisvlietlaan 76
te Bredene

Poolstijlzonnewijzer
van het verticale type
op het Heemhuis Ter Ceure
ofte Turkeyenhof
te Bredene

op het hof "Ter Blauwe Sluize" Zuid-Oostwijk 7, Bredene. Deze boerderij, eigendom van mevrouw VANDAMME, is bewoond door de heer Willy ZWAENEPOEL.

De zonnwijzer dateert waarschijnlijk van 1760. Volgens de verklaring van de vrouw des huizes waren er oorspronkelijk twee zonnwijzers : een op de huidige muur die de voormiddaguren aangaf en een op de daar tegenover liggende muur, van een in de oorlog afgebroken schuur, voor de namiddaguren. Zo werd althans in de familie verteld.

Het derde exemplaar is ook een poolstijlzonnwijzer van het hoepel sfeer type (ook wel equatoriaal genoemd). Hij staat in de voortuin van villa Meli-Rose (dhr. Jo CRICK) in de Sluisvlietlaan 76 te Bredene. Hij is waarschijnlijk nederlands van oorsprong (vergelijk met de gelijkaardige zonnwijzer besproken in de in referte aangehaalde bijdrage - Daikin en Elisabethlaan 210).

Het vierde exemplaar is ook weer een poolstijlzonnwijzer van het verticale type. Hij prijkt op de voorgevel van het Heemmuseum Turkeyenhof - ook Heem van onze broedervereniging Ter Cuere in Bredene. Ik ontwierp, realiseerde en plaatste hem in 1982 als een vriendendienst aan Ter Cuere.

Het Heemhuis Ter Cuere ofte Turkeyenhof te Bredene ligt bij benadering in positie : 51°14'5 noorderbreedte
2°57'5 oosterlengte

De gevel waarop de zonnwijzer is aangebracht heeft een afwijking van 47 graden ten opzichte van de oost-westlijn. Hij is van het verticaal-afwijkende type en voorzien van de spreuk "Zonder zon zwijg ik".

Tot daar onze tweede oogst aan zonnwijzers. Anderen zullen volgen. Moest U van een of meerdere exemplaren weten, zelfs uit het verleden, dan zou u ons genoeg doen met ze ons te melden.

Literatuur

1. Tijdschrift DE ZONNEWIJZERSKRING 1978-1993.
2. Bruno ERNST. 25 eeuwen tijdmeting. Amsterdam 1988.
3. P. TERPSTRA. Zonnwijzers. Groningen 1953.
4. C. St.J.H. DANIEL. Sundials on walls. Greenwich 1978.
5. J.A.F. de RIJK. De zon als klok. Utrecht 1983.
6. F. DEBOS de CELLES. La gnomonique pratique. Fac-simile uitgave 1978 van een werk uit 1760.
7. H. SCHUMACHER + A. PEITZ. Sonnenuhren. Munchen 1978. 2 delen.
8. Diverse tentoonstellingsgidsen, kranten en tijdschriftbijdragen.

door Daniël FARASYN

Iedere volksgemeenschap bezit een rijke schat aan typische scheldwoorden sterk verschillend naar diverse omstandigheden. Bij sportmanifestaties zoals voetbal, kan men heden ten dage nog een vloed van soms originele scheldwoorden horen weergalmen.

Ook in vroegere eeuwen was bij onderlinge twisten het schelden niet uit de lucht, soms gepaard gaande met vloeken, verwensingen en vermaledijdingen.

In notariële en juridische akten waarin verslagen werden opgemaakt van ruzies tussen Oostendse ingezetenen komen er niet zoveel originele scheldwoorden voor. De meest gebruikelijke zijn deugniet, dief, schelm, bastaard, hoerejager, hondssot, fortetekop en ook jeanfoutre en aptiaersjongh (1).

Natuurlijk waren er ook meer scabreuze scheldwoorden in omloop die in de teksten werden weggemoffeld in een zin als "met nog vele andere schandaleuze termen al te indicent omme alhier opgehaelt te worden alle het welcke niet lydelyck synde in eene gepoliceerde stadt" (2).

In een akte vond ik toch een scheldzin die het vermelden waard is, vooral door het gebruik van een bijkomend vloekwoord. Op 6 oktober 1773 schold een schoenlapper Pr. PARREYN, een zekere Johanna DE SITTERE, echtgenote van kapitein Matt. CLINCAERT, uit voor "mortdieusche duinkerksche teve" (3). De term "teve" is niet uitzonderlijk te noemen, maar "duinkerksche" wijst er op dat te Oostende de aanwezigheid van personen uit Duinkerke afkomstig niet altijd op prijs werd gesteld. De term "mortdieu" is uit N. Frankrijk afkomstig en moet in hedendaagse taal uitgedrukt als "godversche" klinken. "Mortdieusche duinkerkse teve" of "godversche duinkerkse teve" is een scheldvorm die in onze contreien nu volledig is verdwenen behalve het laatste woord dat nog altijd courant is.

De Vlamingen in N. Frankrijk gekend als "les godverdommes" hebben in vroegere eeuwen hier het vloekwoord "mortdieu" ingevoerd. Misschien kan dit, in een bedenkelijke vorm dan, als een vorm van "culturele" uitwisseling beschouwd worden.

-
- (1) R.A.B. Vrije 17155, 37v-38r
 R.A.B. Not. Oostende 41/67
 (2) R.A.B. Vrije 17155, 16r
 (3) R.A.B. Vrije 17155, 19v

JEUGDSENTIMENT

door Koen VERWAERDE

Elk van ons zal ongetwijfeld, hoe banaal het ook mag lijken, enige verbondenheid voelen met een bepaald voorwerp, een voorval en/of een lied die tijdens zijn jeugd, om welke reden wat dan ook, indruk heeft gemaakt.

Mijn jeugdsentiment, "een lied" waarvan ik onlangs (eindelijk !) de tekst kon bemachtigen.

Hoe vaak heb ik stil zitten luisteren toen mijn moeder, tijdens haar drukke bezigheden voor haar gezin (6 kinderen), toch nog de moed vond om liedjes te zingen die ze, naar alle waarschijnlijkheid, van haar moeder geleerd had.

Het is juist één van die merkwaardige liedjes die mij steeds is bijgebleven.

Naar moeders zeggen een lied uit de periode vóór de eerste wereldoorlog.

Een waar gebeurd verhaal, met enigszins naïeve input, handelend over het noodlot van een lotelingsoldaat.

Vermoedelijk afkomstig van, in die tijd, rondtrekkende marktzangers, waarbij je voor een dubbeltje, op een mindere kwaliteitspapier, het lied kon kopen.

Uit de tekst blijkt duidelijk dat het hier niet om een typisch visserslied gaat of dat het zou te maken hebben met de omgeving der visserij.

Omdat ik dit oud lied wens te vrijwaren van vergetelheid en om vorsers in de socio-kulturele wetenschappen (de heemkundigen) de mogelijkheid te geven het te leren kennen en eventueel, indien geïnteresseerd, te laten onderzoeken of het bijvoorbeeld geen deel zou kunnen uitmaken van één of ander liederenbundel, stel ik dit lied voor in het Oostendse dialect, de taal waarin ik het leerde kennen.

"Trokken numbro ain"

*Trokken numbro ain en kosten nie riklameiren
M'n alderliefste 'k moeten zien soldaot
m'in alderliefste ze kwam mien ambetteiren
zoender adieu ben'k ven eur gegoan
'k woaren nu mo drie moanden bie de soldoaten
Toen schreef ze een brief als dat zij een andere lief
Zij schreef een brief dat ze mien gink verloaten
Dat ze 'n andere jonkkaind aan eur harte behaagd
'Ken ik terstoend m'n wapens aan den kant gesmeten
'K gingen noar de stad woar dat m'n liefste was
In een herberge woar dat ze was gezeten
met mien klainkind en aine andere minnoare
Toen ze mien zag heeft ze de vlucht genomen
Langs een boshage dicht bie de woaterplas*

'K vraisde gin zucht noch gin schromen
Keb er m'n liefste zo vraiselijk aangerand
Spraken nu ach kient en je moedertje is nu van
't leven je goa gie nu dezelfde dood ontstoan
Ze goan je loater de name nie moeten geven
Zeuntje je voader was een moordenoar
Hij heeft het kient dan zien erte doardrongen
en bracht het kient van 't leven met vele pien
Terzelfde stoend wierd hij doar vastgenomen
van twai gendarmen die naar het transport ging
Van het aine prisong noar het andere gezonden
als deserteur en dubbele moordenoar

François BOSSUET. Stadhuis te Oostende, ca. 1834 (Ieper, Museum)

CARLOS E. LOONTIENS, STADSBIBLIOTHECARIS, STADSARCHIVARIS
EN STADSCONSERVATOR TIJDENS HET INTERBELLUM

door Norbert HOSTYN

Tijdens het jarenlange bestaan van ons tijdschrift werd er reeds aan een hele waaier van Oostendse personalia een artikel gewijd.

Eén van de namen die vaak terugkomt wanneer men zich ietwat met het Oostends verleden bezig houdt is die van Carlos LOONTIENS, stadsbibliothecaris, stadsarchivaris en stadsconservator tijdens het interbellum. Met deze korte bio-bibliografische nota voegen we hem toe aan de Oostendse personaliteitengalerij die we doorheen meer dan twintig "Plate"-jaargangen ontmoeten.

Carlos LOONTIENS werd op 16 september 1892 te Oostende geboren. Hij was stadsbibliothecaris en stadsarchivaris vanaf 1919 ter opvolging van Eugène EVERAERTS die na W.O. I uit zijn ambt werd ontzet : van 1924 af tevens conservator van de beide stedelijke musea : Schone Kunsten en Heemkunde. Hij nam zijn ambten waar tot september 1944.

Hij overleed te Oostende op 19 oktober 1969.

LOONTIENS' interesses gingen duidelijk sterker uit naar de literatuur, naar de volkskunde en de locale geschiedenis, dan naar de beeldende kunsten. Bij zijn titulatuur die hij opgeeft in zijn publicaties bv., vermeldt hij doorgaans niet dat hij naast bibliothecaris-archivaris ook conservator was.

Bovendien was hij, los van zijn ambten, sterk geïnteresseerd in de wereld van het paranormale, de hypnose en andere aspecten uit die sfeer. Op allerlei liefdadige feestjes trad hij trouwens af en toe als hypnotiseur op.

Carlos LOONTIENS was niet alleen conservator van het Museum van Schone Kunsten, dat nog steeds volledig geïntegreerd was in de lokalen van het Stadhuis op het Wapenplein, maar ook van het Heemmuseum LIEBAERT, het op dat moment totaal verkommerde heemmuseum in het Maria-Hendrikapark.

Zijn grootste verdienste als conservator zou zijn inzet worden voor de verhuis en herinrichting van dit tijdens en na W.O. I verwaarloosde Museum naar en in het Fort Napoleon .

Dit impliceerde het uitgraven van het immense, deels onder zand bedolven gebouw, de restauratie van het fort en de nodige infrastructuurwerken.

Op Pinksterdag 1932 werd het Fort Napoleon als Museum opengesteld. Zoals blijkt uit de fotos die we van dit Museum kennen was de opstelling zeer oubollig en saai : een opeenstapeling van napoleontica, plannen, kaarten en objecten zonder die in een breed historisch verband te betrekken. Ook recente aanwinsten uit de sector "Schone Kunsten" vonden er blijkbaar onderdak.

Voor de uitbeelding van het leven van Napoleon enerzijds en taferelen over de geschiedenis van Oostende anderzijds deed LOONTIENS beroep op kunstschilder René HANSOUL (Machelen, 1910).

Hij gebruikte overduidelijk oud prentenmateriaal als inspiratiebron voor die werken.

LOONTIENS maakte in zijn dubbelambt de vernietiging mee van zowel de stadsbibliotheek en het stadsarchief, als van het museum voor Schone Kunsten, ten gevolge van oorlogsfeiten in mei 1940.

In 1945 verliet hij de stadsdienst en werd opgevolgd door Frank EDEBAU. Nadien verdween hij volledig uit de culturele "running".

LOONTIENS woonde Sint-Jorisstraat, 19 (Dekenijstraat).

Voornaamste publicaties :

- Guide du Touriste I. Ostende monumentale et pittoresque, Oostende , s.d.
- Le Symbolisme et les Sociétés Secrètes, 1920.
- Un labyrinthe. A la recherche d'une explication de la vie, Oostende, 1926, 1928.
- De oorsprong van de voornaamste gemeenten van de arrondissementen Oostende, Veurne en Diksmuide. Proeve van toponymie, Oostende, 1927.
- In 't oud Oostende (1769), ten tijde van notaris de Callais. Historisch-folkloristisch verhaal, 1927.
- Artikel in de kunstmonografie "Jan De Clerck", Gent, 1928.
- Dit is de waarachtige en stichtelijke historie van Tone de Stierman (toneelstuk in 3 bedrijven met proloog en naspel i.s.m. Karel JONCKHEERE; muziek van T. MOREAUX), 1928
- Een eeuw zeevisscherij te Oostende, Oostende, 1930.
- Méditations théosophiques : sommes-nous libres et responsable de nos actes ? Oostende, 1931.
- Toponymie de la ville et de l'arrondissement d'Ostende, 3 dln. s.l., s.d. (eerst in afleveringen verschenen in L'Echo d'Ostende, 1931).
- Le fort Napoléon. Son histoire, le musée, Oostende, 1933.
- Les derniers moulins à vent, Oostende, 1939.
- L'Histoire d'Ostende expliquée au Musée Communal. Catalogue illustré et annoté des oeuvres d'art et des antiquités réunies à l'hotel de ville, Oostende, s.d.
- 3 artikels in H. VANDEPUT, Ostende et le littoral belge, Brussel, s.d. : "L'histoire d'Ostende", "La folklore d'Ostende", "La musique à Ostende".
- Duin- en strandverdediging. Van Kadzand tot Wissant. Helmbeplanting en bebossching der Duinen van de Vlaamsche kust (1940; eerst verschenen in het Visscherijblad van 1939) (met illustraties van Robert BUYS).

DE LUSTIGE ZIGOMARS

Jarenlang waren de Lustige Zigomars uit Oostende niet weg te denken uit de cavalkaden en andere optochten die met de leute en het plezier te maken hadden.

Mettertijd kwam er sleet op de organisatie, werd de groep ontbonden en maakten de laatsten van de vereniging de vlag over aan de Heemkring De Plate. waardoor ze een plaats kreeg in ons museum.

Een vraag die ons door de museumbezoekers regelmatig gesteld wordt is die naar de oorsprong van de naam ZIGOMARS.

Zigomars komt uit het Frans (had U ooit anders gedacht). Het Frans kent een ZIGUE (ook ZIG geschreven) in de betekenis van "compagnon franc et gai - een rondborstige en vrolijke gezelschap. Dit ZIG is eigenlijk een vervorming van het 19de eeuwse GIGUE "fille gaie, enjouée - een opgeruimd en vrolijk meisje. Daarnaast zegt men in het Frans ook nog ZIGOTO of ZIGOTEAU "Faire le Zigoto, faire le malin" - de slimme of geestige willen zijn of uithangen. Van ZIGOTO of ZIGOTEAU naar ZIGOMAR is maar een woord.

In feite is de naam LUSTIGE ZIGOMAR een woordherhaling want een zigomar is bij definitie een lustige kerel.

J.B. DREESEN

Bronnen

- Larousse Universelle. Uitgave 1923.
- J.M. Rosay. Dictionnaire étymologique marabout. 1985.
- Dauzat. Nouveau dictionnaire étymologique et historique. 1990.

* * *

DE UITSPRAAK VAN HET OOSTENDS DIALEKT

Tussen een hoop documenten die toevallig in mijn bezit kwamen vond ons geacht lid Dries DEGRYSE een verslag uit 1937-1938 over de "Dialectische afwijkingen en fouten in de uitspraak" dat ons uiteindelijk via dhr. Richard VERBANCK bereikte.

Dat het hier om het Oostends dialekt gaat blijkt uit het feit dat het in het verslag zat van de 2de Opvoedkundige vergadering 1937-1938 van het Schoolkanton Oostende.

Wij herinneren ons nog de heroïsche discussies over de schrijfwijze van het Oostends dialekt na het verschijnen van het "Oostends Woordenboek" van dhr. Roland DESNERCK. Het loont dan ook de moeite even na te gaan hoe het lerarenkorps in 1937-38 dit probleem oploste.

Van dhr. Richard VERBANCK kregen we meteen, bij het toezenden van de originele tekst van het verslag, de volgende bedenking :

Zie dat verzoent mij weer met het Oostends dialekt. Ik vind hier mijn oude vertrouwde platte "SCH" terug ! Nu kan ik

weer SCHELLEVIS kopen in plaats van "sjhelevis", en van SCHOTSCHEN SCHULLEN kan ik weer de vette vinnetjes afzuigen, in plaats van niet uit te spreken "sjhotsjhe sjhullen".

J.P. FALISE

Schoonkanton Oostende.

Dialectische afwijkingen en fouten

2de Opvoedkundige
vergadering

A. Uitspraak.

in de

1937-1938.

Klanken.

aa = oa : draad voor draad.
kloar " kloar.
raad " raad.
ee = ei : meester " meester.
beinen " beenen.
steinen " steenen.
oo = eu : zeune " zoon
veugel " vogel.
neute " noot.
uu = eu : meur " muur.
heuren " huren.
deuren " dueren.
ā = o : ofdoen " afdoen.
ofzien " afzien.
ton " dan (toen)

o = u : tunne voor ton.
nunne " non.
puppe " pop
zunne " zon
u = i : din " dun.
pit " put.
stik " stuk.
krikken " krukken.
o = oe : moend " mond
toenge " tonge
poend " pond

Tweeklanken.

ij = ie : tied " tijd
blijde " blijde
liene " lijn
kriegen " krijgen
ur = uu : verhuuren " verhuizen
kuschem " kuischen
kruisen " kruisen
eeu = ein : sneeuw " sneeuw
meiuwe " meeuw

ei = i : zil = zeil
bring " kren
dwil " dweil
ou = oe : zoet " zout.
hoed " houd.
oed " oud.
ou = ow : souse " saus.
ou " fowte " fout
blow " blauw.

Geruischen.

sch = ssch : menschen voor mensen
bosschen " bossen
visschen " vissen
h (wordt onderdrukt) ond " hond.
oed " hoed.
eer " heer
ng = nk : rank " rang
rink " ring.
palink " paling

agels voor nagels.
egers " negers.
beuzen " bewizen.
rik " rug
marbel " makmer
muste " muts
spugsel " speeksel
spugen " spuwen

worhel voor wortel.
cing " cent.

VEILIGHEID VERSUS KLANTENBINDING

door Yvan VANHYFTE

Rustige woonerven, snel-flitsende pakkemannen, verkeersdrempels of andere knipperbollen ten spijt, het verkeer is moorddadig.

Amper een paar decennia na de eerste auto's vond je al snelheidsduivels die dachten op een Formule 1-circuit te rijden. Ook in Oostende waar in de zomer van 1904 te Mariakerke een kind van een schoolkolonie dodelijk werd aangereden. Genoeg voor het raadslid CHENOT om krachtig te protesteren tegen het voortdurend onbezonnen negeren van het verkeersreglement.

Vooraf aan de achterzijde van het Kursaal, op de hoek Koningstraat-Van Iseghemlaan, op de Leopold I-plaats en aan Petit Paris zijn wegpilaren aan het werk wiens nummerplaat onmogelijk te noteren is... "Ik heb zelfs een auto gezien waarvan de nummerplaat afgeschermd was met stroken wit papier..."

Vooraf mecaniciens die de eigenaar terugbrengen, weten niet dat tijdens de automobiel-week maximum 10 km per uur mocht gereden worden.

"...Op de hoek van de Berlijnstraat en de Van Iseghemlaan waar twee elektrische trams, een stoomtram, de omnibussen van de grote hotels en andere auto's voor drukte zorgen, reed een chauffeur 100 km per uur (cela de son propre aveu)..."

Burgemeester PIETERS vindt dan weer dat het vreemde autoclientele niet mag gebannen worden door een strengere toepassing van het verkeersreglement. De faam van Oostende - vindt CHENOT - staat hier op het spel en streng zijn is de boodschap. De oorzaak van onveiligheid lijkt hem heel eenvoudig : de agent kan niet efficiënt optreden. Hij zou moeten een kleine vlag, een witte stok of een hoorn bij zich hebben om de bestuurder attent te waarschuwen.

Je hoeft niet volledig Brussel te volgen waar een snelheid van 5 km (lees vijf !) per uur bestaat maar extra-agenten of fietsende politie zouden gerust een extra oogje in het zeil kunnen houden op gevaarlijke plaatsen en kruispunten. CHENOT maakt zich sterk dat zelfs Monaco en de Franse badplaatsen niet terugdeinzen om ook de mondaine toeristen hard aan te pakken.

Repliek van de burgemeester hierop : hij heeft op de hoofdwegen borden laten aanbrengen die het reglement in herinnering brengen en hij onderzoekt nieuwe maatregelen.

Bron : Bulletin Communal 1904, p. 430.

Donderdag 17e December. -

VIERENZESTIGSTE DAG DER BEZETTING

Heden begint de tiende week der bezetting.

Verscheidene vliegtuigen der bondgenoten vliegen rond 10 ure over de stad; er wordt hevig op geschoten, doch vruchteloos.

Gansch de dag door werden, bij geheele trams gelijk, gekwetsten binnengebracht. Ruim 200 kwamen te voet aan. Er zijn zoodanig veel gekwetsten dat ze tot in de gangen van het Hôtel des Thermes liggen... Ook het hospitaal is eivol, alsmede de ambulance Stracké.

Rond 2 1/4 ure, groote opschudding onder de Duitschers : de Duitse vlag wordt geheschen aan het Hôtel de la Couronne, een stuk papier wordt op een der vensters geplakt, waarop te lezen staat : "Die Russen auf ganzen front entschieden geschlagen. In Berlin läuten sämtlich Glocken". (De Russen op gansch het front bepaald verslegen. Te Berlijn luiden al de klokken). Hetzelfde is met krijt op al de tramrijtuigen geschreven.

't Meerendeel der soldaten gelooven niets van dit nieuws; enkelen nochtans, hechten er geloof aan en ledigen menige flesch op het "bald fertig wesen der Krieg !"

Wat onze bevolking betreft, zij is door dit droevig nieuws gansch tenedergedrukt.

Rond 5 1/2 ure wordt een ander kriegsbericht uitgeplakt "Die Russen auf ganzen Front in Rückzüge. In Berlin läuten alle Glocken". (De Russen op gansch het front in terugtocht. Te Berlijn luiden al de klokken). Dit is reeds heel anders; wie weet is het geene kolosale pocherij ?

* * *

Op de markt deze morgen tamelijk veel groensel- en boterboerinnen. De prijs der groensels blijft nagenoeg dezelfde als verleden week, doch de boter is schier totaal opgekocht geworden. Die zoo gelukkig waren een stuk boter aan de boerinnen te koopen, mocht ze 3.80 tot 4 f. de kg. betalen.

Reeds drie dagen lang wordt geen concert meer gegeven.

Heden kwamen alhier, per tram, 640 zakken bloem, samen 39.680 kilos wegend, uit Sluis toe. Die bloem werd gestuurd door schepen DEVRIESE.

* * *

Heden morgen werd in de verschillende bureelen van aangifte de uitdeeling der zoogenaamde broodkaarten voortgezet. De toeloop was minder dan gister en alles doet veronderstellen dat het morgen zal gedaan zijn.

Aan de Oostendsche bakkers werd heden volgende brief gestuurd :

COMITEIT VAN ONDERSTAND
voor de Noodlijdenden.
Oostende, den 17 December 1914.

Mijnheer,

In zijne vergadering van Woensdag 16 December, heeft het Comité van Onderstand voor noodlijdende besloten dat de voorheen gebruikte broodkaarten niet meer geldig zijn. Om geldig te zijn moeten de geheele broodkaarten, alsmede ook de halve broodkaarten aan de twee zijden een der volgende stempels dragen:

- 1° A. Camerlynck
- 2° Help U Zelf
- 3° A.B.C.
- 4° G. Lefèvre
- 5° Noordstar, Veldstraat, 31
- 6° Weldadigheid
- 7° Van Dycke

Van heden af, Vrijdag 17 December, zijn de nieuwe kaarten geldig.

Een groot brood moet 1 kg. en een klein brood 1/2 kg. wegen. Een streng toezicht zal gehouden worden.

De oude broodkaarten moeten heden namiddag of ten laatste morgen voormiddag, Vrijdag, in het politiebureau van den Heer Commissaris Dubois ingebracht worden. Na Vrijdag zullen zij niet meer voor de betaling mogen in rekening gebracht worden.

De nieuwe kaarten moeten iederen Zondag voormiddag van 11 tot 12 duitsch uur in het Atheneum ingebracht worden.

Zij moeten gescheiden in 7 soorten, overeenkomstig de 7 verschillende stempels, in pakjes van 50 gebonden en zeer nauwkeurig geteld worden.

De Secretaris
DEMAECKER

De dd. Voorzitter
A. CAMERLYNCK

Ingevolge de voorschriften van het Onderstandskomitee worden heden in de verscheidene onderstandsbureelen (Volksbond, enz.) aan de noodlijdenden broodkaarten afgeleverd. De verdeling geschiedt als volgt :

Getal personen	Kaarten	
	geheele	halve
1		2
2		5
3	2	3
4	5	
5	5	2
6	5	5
7	7	3
8	10	
9	10	2
10 of meer	10	5

Een geheele kaart geeft recht aan een kilogram brood, een halve kaart aan 500 grammen brood.

De ondersteunden zullen slechts Dinsdag toekomende nieuwe broodkaarten bekomen; zij kunnen echter met de heden verkregen kaarten hun rantsoen brood bekomen.

* * *

ZITTING VAN DEN GEMEENTERAAD

Deze namiddag om 3 ure, greep eene geheime zitting van onzen Gemeenteraad plaats, die ruim 2 1/2 uren duurde. Ziehier wat er door de 14 nog te Oostende gebleven raadsleden beslist werd.

Jaarwedden der Staatsagenten

Het voorschieten door de Stad, aan de Staatsagenten (bedienden en werklieden) van hunne jaarwedden en loonen, zal volgenderwijze geschieden : de Staatsagenten die meer dan 400 fr. maandwedde hebben, zullen de helft dezer wedde als voorschot ontvangen; degene die van 201 tot 400 fr. winnen zullen 2/3 bekomen; aan degene die van 101 tot 200 fr. maandgeld hebben, worden de 3/4 uitbetaald; en degene die min dan 101 fr. verdienen, krijgen hunne volledige wedde of loon.

Leening aan Breedene

Het tweede punt loopt over eene leening van 25.000 fr. in oostendsche kasbons aan de gemeente Breedene te doen - zulks aan dezelfde voorwaarden als de leening door de stad toegekend aan de gemeente Middelkerke.

Soep aan de noodlijdenden

Het voorstel in de gemeenteraadszitting van Dinsdag 8 December gedaan door M. ELLEBOUDT en strekkend tot het verleenen eener stedelijke toelage aan het Onderstandskomiteit ten einde het toe te laten soep te verschaffen aan de noodlijdenden wordt langdurig besproken. Er wordt besloten dat de stad toelagen verleenen zal aan het Onderstandskomiteit om de kosten te helpen bestrijden van het uitdeelen van soep aan de noodlijdenden in de lokalen van den "Volksbond", "Help U zelf", "Weldadigheidsbureel" en "Noordstar", op de uitdrukkelijke voorwaarde dat eenieder tot die uitdeeling zal toegelaten worden.

Het Onderstandskomiteit zal zelve de uitdeeling niet moeten doen; het zal genoegzaam zijn dat gezegd Komiteit de noodige kontrol houde.

Terloops der bespreking door dit punt aangelokt, deed M. LAMS (lib.) zijn beklag dat het maximum brooden door een huisgezin per week te bekomen, 15 brooden was. Zulks gaf aanleiding tot de volgende bespreking :

M. DE COCK - Wie zegt dat ?

M. LAMS - Hier zie ! (Hij geeft M. De Cock de omzendbrief over, door het Onderstandskomiteit naar de bakkers gestuurd).

M. DE COCK - (ziet nauwkeurig bedoelde omzendbrief na, steekt hem in zijn zak...en) - Wij kennen dat niet. Het is geteekend M. CAMERLYNCK. Dat is de heer Deken.

M. VERDEYEN, dd. schepen - Die brief moest ondertekend worden door den heer schepen VERHAEGHE, voorzitter van het Onderstandskomiteit.

M. ELLEBOUDT - Ik zal de punten op de i's zetten. Het moet gezegd worden dat de Z.E.H. Deken met geene eeretitels gediend is. Schepen DEVRIESE, voorzitter van het Onderstandskomiteit de stad sedert weken verlaten hebbende, kwam Z.E.H. CAMERLYNCK ten stadhuize vragen wat er moest gedaan worden : de Kommandantur kende de namen der leden deelmakende van het Onderstandskomiteit. Moest men, zoo zei hij, de duitschers thans nieuwe namen opgeven, verwikkelingen zouden kunnen ontstaan en de Kommandantur zou ons inlichtingen kunnen vragen.

M. LIEBAERT, burg. - Ziedaar de volle waarheid.

M. VERDEYEN - Het is het oogenblik niet de grond der bekommernissen van M. CAMERLYNCK te doordringen (1).

Dit punt kan later besproken worden. Intusschen moeten wij hulde brengen aan den iever en de zelfopoffering van M. CAMERLYNCK.

M. VERHAEGHE, schepen - Ik zetel in het Onderstandskomiteit seder het vertrek van schepen DEVRIESE. De verschillende politieke partijen zijn in dit Komiteit vertegenwoordigd, en de verschillende leden kunnen malkaar genoeg bewaken opdat er geene politiek zou gemaakt worden. Dit Komiteit vergadert soms 3 maal per week en ik moet vlakaf bekennen dat tot hiertoe geen woord politiek geuit werd. Alleenlijk wordt er gewerkt tot hulp van den evenmensch. Ik moet terloops hulde brengen aan de zelfopoffering van M. CAMERLYNCK.

M. LIEBAERT - Inderdaad, 't is hij die alles opgezocht heeft op den buiten en gezorgd heeft voor de bevoorrading der stad. Ik breng eene openbare hulde aan zulke medewerking - en dit is mijne politiek.

Goedkoope Restaurant

De Vereeniging der Hoteliers, vertegenwoordigd door MM. GILLISSEN, DECLERCK enz is zinnens in den Helder, Van Iseghemlaan een soort van Goedkoope Restaurant in te richten, waar eenieder mits den prijs van 35 centiemen per hoofd, van 12 tot 2 ure (d.t.) een noenmaal bestaande uit soep, vleesch, aardappelen en groenten, zal kunnen bekomen.

De stad zal kosteloos de noodige kolen en elektriciteit leveren.

Duitsche rekwisities

De duitschers eischen tegen 24 December 200.000 sargiën, 1.800 matrassen en 100 duizend flesschen wijn op.

Het Schepencollege zal protesteeren tegen die overdreven eischen, bijzonderlijk voor wat aangaat de te leveren sargiën en matrassen.

(1) M. VERDEYEN vindt graten in hetgene de Z.E.H. Deken doet, misschien wel politieke graten. Simpele duif ! Aannemende dat iemand, in de huidige omstandigheden met liefdadigheid te doen, politieker wijze gesproken, zijne partij nut zou aanbrengen waarom deden onze regeerders, Burgemeester en Schepenen, zij die betaald worden, niet wat de Z.E.H. Deken kosteloos deed., n.l. te voet, gelijk verleden Zondag de buitendorpen afloopen om graan te kopen. Wist M. VERDEYEN dan niet dat op de 250 tot 275.000 fr., samengegaard door het Onderstandskomiteit, de Z.E.H. Deken, uit eigen initiatief en dank zij zijne persoonlijke tusschenkomst en invloed meer dan 140.000 fr samenbracht.

Immers, bij duizende matrassen en sargiën werden reeds uit de hotels gehaald, en er dient aangemerkt te worden dat, daar al de hotels maar gedurende de zomermaanden open zijn, er slechts eene sargie per bed te vinden is. In alle geval, de stad zal 24 Staatsagenten aanstellen om in de door hunne inwoners verlaten huizen onderzoek te doen. Zoodoende zal men een zeker getal sargiën kunnen samenbrengen, en zal de Kommandantur misschien tevreden zijn.

De duitsche tijd

De Kommandantur heeft vernomen dat niettegenstaande herhaalde waarschuwingen vele personen nog het Belgisch uur bezigen. De duitschers zullen daarover een onderzoek instellen en degene die nog het Belgische uur bezigen, zullen streng gestraft worden.

Het bombardement der stad

De Kommandantur heeft het Gemeentebestuur verwittigd dat, in geval van bombardeering der stad, de heeren Burgemeester, Schepenen en Raadsleden zich seffens naar het stadhuis moeten begeven en in de Raadszaal vergaderen. De policieagenten moeten hunne verschillende bureelen vervoegen en de vrederechter moet zetelen in het Vredegerecht.

De zitting van den Gemeenteraad wordt om 5 1/2 ure geheven.

Terwijl onze honorabelen vergaderden, donderde het kanon in de verte, in de richting van Middelkerke.

In het hospitaal werden zooveel gekwetsten binnengebracht dat men ze in de gangen, en zelfs in de kapel, moest neerleggen. In het Burgerlijk Hospitaal is er plaats voor 190 zieken; heden namiddag lagen er 90 zieke burgers en 175 gekwetste duitschers ! Waar moet zulks naar toe ,

De duitsche overheid dacht een oogenblik het O.L.V. College te doen ontruimen : daar huizen, immers, de kinderen van het Sanatorium van Dr. DELCROIX. Dank aan de tusschenkomst van zekere personen, werd zulks verhinderd. De "sauerkrautfresser" sloegen dan de oogen op het gesticht van de Zusterkens der Armen, in de Christinestraat. Het gerucht liep reeds dat de meer dan 250 ouderlingen, daar geherbergd, het gesticht moesten verlaten. Gelukkig werd ook die maatregel ingetrokken.

Vandaag, geen concert.

* * *

Het Onderstandskomiteit voor noodlijdenden stuurde aan de bakkers en aan de verschillende bureelen, die zich gelasten met het verstrekken van hulp, een omzendbrief de verdeling der broodkaarten aan de noodlijdenden regelend.

(wordt vervolgd)

1.602.
Sturm
auf Oost-
ende.

Bij afwerking van uw kleurenfoto's

GRATIS FILM

of GRATIS DUBBEL

of GRATIS CD COMPACT DIGITAL AUDIO

COCK CAMERA SERVICE

Hoek Jozef II straat en Christinastraat - OOSTENDE

Tot einde voorraad !
Bij afwerking nieuwe film min. 20 afgewerkte foto's

Het UITVAARTKONTRAKT is de absolute ZEKERHEID dat uw begrafenis of crematie zal uitgevoerd worden volgens UW WENSEN en dat uw familie achteraf GEEN FINANCIËLE besommeringen heeft. Vrijblijvende inlichtingen voor deze exclusieve service :

Begravenissen & Crematies

NUYTTEN n.v.

Torhoutsestwg 88 H
Petit-Paris Oostende
Tel. 80.15.53

"Uw steun in droevige dagen"